

Pageidaujantys susigražinti pajamų mokestį

Deklaruoti pajamas turės gyventojai, kurie:

1. Pageidauja prisitaikyti su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų gavimo vietoje nepritaikytą arba pritaikytą ne visą:

- **metinį neapmokestinamąjį pajamų dydį** (metinį NPD),

Pavyzdys

Gyventojas visos 2016 m. pajamos yra 4500 eurų, t. y. 10 mėnesių darbo užmokestis (po 450 eurų per mėnesį). Išmokėdamas darbo užmokestį, darbdavys pritaikė 10 mėnesių NPD (po 166 eurų į mėnesį), visa pritaikyta NPD suma – 1660 eurų (166 Eur x 10 mėn.).

Gyventojas turi teisę pasinaudoti visu metiniu NPD, apskaičiuotu pagal metinio NPD formulę, šiuo atveju - 2298 eurų ($2400 - 0,34 \times (4500 - 4200)$). Norėdamas pasinaudoti visu metiniu NPD ir susigražinti pajamų mokesčio permoką nuo 638 eurų ($2298 - 1660$), jis turi pateikti metinę pajamų deklaraciją. Deklaracijoje apskaičiuojama grąžintina 95,70 eurų ($638 \times 15 : 100$) pajamų mokesčio suma;

- **metinį papildomą neapmokestinamąjį pajamų dydį** (metinį papildomą NPD) už auginamus vaikus iki 18 metų arba / ir vyresnius, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokykloje pagal bendrojo ugdymo programas šiais būdais:
 - grupinio mokymosi forma kasdieniniu mokymo proceso organizavimo būdu arba
 - grupinio mokymosi forma nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu, arba
 - pavienio mokymosi forma savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu, arba
 - pavienio mokymosi forma nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdu.

Jeigu vienas iš tėvų mokestiniu laikotarpiu negalėjo pasinaudoti papildomu NPD (pvz., gavo tik autorinį atlyginimą arba individualios veiklos pajamas), tai šia teise, mokestiniam laikotarpiui pasibaigus, gali pasinaudoti jis pats ar kitas iš tėvų. Tokia teisė įgyvendinama, kai vienas iš tėvų (pageidaujantis prisitaikyti visą papildomą metinį NPD) arba abu tėvai (kai jie abu pageidauja prisitaikyti po tam tikrą papildomo metinio NPD dalį) pateikia metines pajamų deklaracijas.

Pavyzdys

Sutuoktiniai augina vieną vaiką iki 18 metų. Motina 2016 m. dirbo tik du mėnesius, todėl jai per metus papildomas NPD buvo pritaikytas du kartus (po 60 Eur į mėnesį), iš viso - 120 eurų. Pajamas deklaraujantis jos sutuoktinis pageidauja pasinaudoti jam priklausančia papildomo NPD dalimi – 720 eurų (60 Eur x 12 mėn.) ir sutuoktinės nepasinaudota papildomo NPD dalimi - 600 Eur (60 Eur x 10 mėn.). Kaip taikytiną metinį papildomą NPD metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje jis nurodo 1320 Eur sumą. Deklaracijoje apskaičiuojama grąžintina 198 eurų ($1320 \times 15 : 100$) pajamų mokesčio suma.

2. Pageidauja pasinaudoti mokesčio lengvata iš metinių pajamų atimti per mokestinį laikotarpį sumokėtas tokias įmokas:

- Pagal gyvybės draudimo sutartis sumokėtas gyvybės draudimo įmokas savo, sutuoktinio, savo nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia, naudai.

- Banko, kitai kredito įstaigai ar Jungtinių Amerikos Valstijų nepelno korporacijai „The Baltic – American Enterprise Fund“ sumokėtas palūkanas už paimtą vieną kreditą vienam gyvenamajam būstui statyti ar įsigyti arba sumokėjęs palūkanas pagal būsto finansinės nuomos (lizingo) sutartis sudarytas iki 2008-12-31.

- Lietuvos ar užsienio valstybių profesinio mokymo teikėjui ar aukštajai mokyklai sumokėtas sumas už profesinį mokymą, kurį baigus įgyjama pirma kvalifikacija, ir (ar) studijas, kurias baigus įgyjamas pirmas pagal atitinkamą studijų pakopą aukštasis koleginis ir (ar) universitetinis išsilavinimas, taip pat už pirmas mokslo doktorantūros bei meno aspirantūros (meno doktorantūros) studijas bei (ar) studijas pagal laipsnio nesuteikiančias studijų programas, kurias baigus įgyjama pirma atitinkama kvalifikacija, kurią teisės aktų nustatyta tvarka suteikia aukštoji mokykla. Jei už studijas sumokėta skolintomis lėšomis (tam tikslui paimta iš kredito įstaigos paskola), tai iš pajamų gali būti atimta per mokestinį laikotarpį gražinta šios paskolos dalis. Jei studentas (doktorantas, aspirantas) nėra pajamų mokesčio mokėtojas ar neturi galimybės pasinaudoti šia teise atimti iš pajamų sumokėtas už studijas išlaidas, jas iš savo pajamų gali atimti tėvai, tėvėnai, globėjai, rūpintojai, sutuoktiniai.

- Savo, sutuoktinio ir iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia, naudai sumokėtas pensijų įmokas į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje, turimus pensijų fondus.

Bendra visų paminėtų atimamų išlaidų suma negali viršyti 25 procentų gyventojų apmokestinamųjų pajamų, kurioms taikomas 15 proc. pajamų mokesčio tarifas, apskaičiuotų GPMĮ 16 straipsnyje nustatyta tvarka.

Šiomis pajamų mokesčio lengvatomis negalės pasinaudoti gyventojai, kurie vertėsi individualia veikla pagal verslo liudijimus, taip pat gyventojai, gavę tik neapmokestinamųjų pajamų, ar/ir tik pajamų, apmokestinamų, taikant 5 proc. pajamų mokesčio tarifą.